

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

проект: “Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси”

+359 885989593, Sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

№ 3302-17/29.09.2015

До
Снежана Петрова
Директор
ДПП Витоша

Копие до:
Инж. Тони Кръстев
Директор
Изпълнителна агенция по горите

Становище за проект на актуализацията на плана за управление на ПП Витоша
От Сдружение за изследователски практики, реализиращо инициативата „Зелени закони“,
Представявано от Председателя на Управителния съвет Вера Павлова Стаевска,
Адрес за кореспонденция: гр. София, Зона Б-5, бл. 11, вх. Б, ап. 91, sip.bulgaria@gmail.com

Госпожо Петрова,

Запознах се с проекта за актуализация на плана за управление на природен парк Витоша на фирма “Пролес Инженеринг” ЕООД, изпълняващ обществена поръчка № 01946-2014-0001 „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. вкл. разработване на геобази данни и карти и развитие на Географската информационна система на Природен парк „Витоша“ на стойност 468000 лева без ДДС. Становището ми е, че този проект е недовършен, тъй като в предоставените материали липсва съществена част от изисканата по задание информация, а целите и режимите допускат строителство и сечи, в противоречие с целите на защитената територия и с данните от социологическото проучване за желаните от обществото цели на управление на парка. Процедурата за обществено обсъждане, макар формално спазена, реално затруднява гражданите за запознаване и изразяване на становище, тъй като работните срещи, както и общественото обсъждане, се провеждат в отдалечени от населените места и труднодостъпни зали. От инициативата „Зелени закони“ настояваме проектът да бъде върнат за преработка за отстраняване на тези недостатъци.

Основните проблеми, които виждаме в този проект, са:

1. Липсата на възможност гражданите да се запознаят с важни елементи от планирането в представените на обществеността документи към проекта за план:
  - 1.1. Липсват данни или поне аналитичен доклад от проведеното социологическо проучване, включени в заданието към обществената поръчка 01946-2013-0005 с предмет „Извършване на социологическо проучване и мониторинг на туристопотока“, в резултат на която изпълнителят ДЗЗД „ЕСТАТ - Онлайн сълюшънс“ е представил свой финален доклад на 16 април 2014г. Цитираните в проектоплана данни от само 1 страница (стр. 305 от предоставения за обществено обсъждане текст) са крайно недостатъчни и не отразяват в пълнота приоритетите пред управлението на парка, които са идентифицирани от изследването. Дори и презентирани пред ограничен кръг и на отдалечено и недостъпно място данни в РАБОТНА СРЕЩА ЗА ОБСЪЖДАНЕ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ РАЗДЕЛ „КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА

Проектът се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

проект: "Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси"

+359 885989593, Sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

ХАРАКТЕРИСТИКА" (Т. 1.16 - Т. 1.20) - ТРЕТИ МОДУЛ на 06.06.2015г., които са достъпни на страницата на изпълнителя на проектоплана, са крайно ограничени.

1.2 Няма описани промени на територията на парка, вместо това се сочи, че е необходимо да се отразят промените чрез инвентаризацията, което преповтаря искането по задание. Не е посочено дали има промени в границите и площта на парка, площите на отделните видове територии и т.н.

1.3. Не са описани изключително важни за управлението на парка реализирани проекти, като например тези по европейските програми и др. Няма обобщена оценка на реализираните програми в частни гори и т.н.

1.4. Няма описани резултати от извършени проучвания, а се преповтаря изискването по задание „Необходимост от отразяване в АПУ на актуални резултати от извършени проучвания...“.

1.5. Не е изпълнено изискването „Да прецизира главните цели и преосмисли дългосрочните и краткосрочните цели за новия период на действие на План`2” и въз основа на него да се „Изготви функционално зонироване, въз основа на цялостния анализ, което да гарантира постигането на краткосрочните и дългосрочни цели;”. Без анализ на целите и постигането им, се предлага план`2 да потвърждава и формулира промени в режимите, което противоречи и на Наредбата за разработване на ПУ.

1.6. Липсват редица изисквани от заданието данни, например:

1.6.1. разработена карта с приоритетни зони за опазване на видове и местообитания и с концентрация на защитени видове;

1.6.2. описание на екологичния статус на различните типове растителни съобщества в съответствие с предварително определени характеристики, критерии и индикаторни видове;

1.6.3. Данни за БПС на природните местообитания;

1.6.4. резултатите от реализирани проекти на ПП Витоша;

1.6.5. анализ на влиянието на климатичните промени върху растителността и мерки за смекчаване на въздействието и адаптиране;

1.6.6. карта на селищните образувания и вилни зони, намиращи се на територията на ПП „Витоша”

1.6.7. Карта на съществуващата пътна инфраструктура

1.6.8. В данните за инвентаризираните сгради в Парка липсват значителен брой сгради (съоръжения в м. Коняръника, център Алеко, заслони, ловни хижи, кули и т.н.)

2. Планът е раздут до 600 стр., но липсват най-важните анализи по задание по отношение на:

2.1 природозащитно състояние на местообитания и видове

2.2 причините за незаконната урбанизация на парка (установени са 0,17% населени места в парка);

2.3 експлоатацията на обекти без вещни права (вкл. лифтове, влекаче)

2.4 конфликти между интересите в парка – видове туризъм, природозащита

2.5 резултати от изпълнението на Плана за управление 2005-2014

2.6 връзка между предвижданията на новия план с аналитичната му част

2.7 твърде общи цели и режими

2.7.1 недобре формулирани забрани - за сеч на биотопни дървета, ловуване, унищожаване на каменни реки, „водене на лесовъдски методи/системи в приоритетни горски местообитания” и други, които в сегашния вид са неприложими или позволяват широки интерпретации. Настояваме те да бъдат ясно формулирани.

2.7.2 Настояваме за преформулиране на забраната за увеличаване на застроените площи и РЗП – трябва да е валидна не само за хижи и бази, а за всички сгради в парка (т.е. и за вили, къщи, хотели, ресторанти и т.н.). Има достатъчно изоставени или неизползвани напълно сгради в парка, за да се налага да увеличаваме площта им.

2.7.3 забраната за увеличаване на легловата база е само за съществуващите хижи. Настояваме тя да бъде приложена изобщо за територията на парка

2.8. зонироване несъвместимо с целите по ЗЗТ, например:

2.8.1 Функции на „Зоната за хижите, сградите и съоръженията” се приписват на „Зоната за туризъм”

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

проект: **“Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси”**

+359 885989593, Sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

2.8.2 Зоната за туризъм, съгласно аналитичната информация, включва огромни площи с природни територии, в които няма туристически пътеки и обекти и в тях управленските мерки следва да останат приоритетно природозащитни с цел постигане на целите на ЗТ.

2.8.3 В обосновката на зоната за туризъм се сочи, че в нея се включват „новопроектирани туристически атракционни и планираните нови информационни обекти“. Границите на зоната за туризъм трябва да бъдат ограничени единствено до силно повлияни (т.е. застроени или урбанизирани) от човека територии като туристическите центрове, в които се налагат специфични дейности като например поддържане на техническата инфраструктура, обработване на терена за различни туристически цели (почистване и снегообработване на ски писти, косене на територии за пикници или стартови площадки за парапланеристи, обезопасяване на скали за катерене и т.н.) и др.

2.8.4 Недобре обоснована „Зона за опазване на приоритетни природни местообитания ...“ – в нея следва да бъдат включени буферни територии около резерватите, всички природни местообитания и местообитания на целеви видове в Северна Витоша с изключение на конкретни силно натоварени с туристи ограничени площи

2.8.5 Проектът на фирма „Пролес“ обособява почти цяла Северна Витоша (с изкл. на резерватите, но не и техните буфери), като зони за туризъм (т.е. зони за туристически центрове) и зони за сгради и съоръжения. Абсолютно недопустимо е в 40 % от територията на парка основната цел на управление да не е природозащитата, както изисква ЗТ и обществото, а развитието на туристически центрове.

2.8.6 Зоната за туризъм, в която би трябвало да попада зоната за сгради и съоръжения (т.е. конкретните туристически обекти и съоръжения), е сходна по размер на зоната за сгради, а в същото време това са две съседни зони.

2.8.7 Зоната на хижите, сгради за подслони и спортните съоръжения включва „места за ново строителство предвидени с последващи устройствени проекти и планирано строителство за целите на парка“, като никъде в План’2 не е посочено къде и какво е това ново или планирано строителство. Възможно е с цел да се скрият конкретните планове за нови ски писти и ски лифтове на Витоша ски да се е наложило с план’2 близо 15% от територията на Витоша да е определена за зона за сгради и съоръжения

2.9 Анализът по оценка на действащия в момента ПУ е некачествен. Невярно е твърдението, че зонирването на действащият в момента план не отговаря на ЗТ.

2.9.1 Първо, чл. 19, т.4 позволява други зони съобразно конкретните условия в парковете. Видно е, че актуалното зонирване в ПП Витоша, макар и сложно, отразява изключително сложните условия в парка – мозайка, в която се смесват територии с различна собственост, законов регламент, НТП, стопански функции, очаквания на посетителите и ползвателите и т.н. (което не е така в един НП – един вид собственост, липса на стопански дейности и т.н.). Изпълнителите „Пролес Инженеринг“ забравят, че ПУ на ПП Витоша има и функцията на ОУП за територията на ПП, което налага по-детайлно зонирване и специфични режими за конкретните зони.

2.9.2 ЗТ изисква в ПУ да има режими, норми, условия и препоръки. Не става ясно защо изпълнителите считат, че са пренебрегнали режимите в ЗТ и Заповедта за ПП, доколкото тези актове се прилагат независимо от ПУ и ПУ не може и не ги дерогира по никакъв начин, а единствено надгражда или преповтаря.

2.9.3 Липсва оценка дали оспорените от авторите режими са постигнали целите на парка.

3. Липса на адекватни режими и забрани с цел опазване на природни ресурси на Витоша и заплаха за залагане възможности за строителство и нови ски писти, въпреки наличието на данни, които сочат за обществен интерес в противоположната посока – поддържане на съществуващите сгради и инфраструктура без допускане на ново строителство.

3.1. Финалният доклад от 16 април 2014г на изпълнителя на обществената поръчка 01946-2013-0005 с предмет „Извършване на социологическо проучване и мониторинг на туристопотока“ сочи, че като „най-ценно“ от изброени 9 характеристики на Витоша жителите на прилежащите към ПП Витоша общини сочат като най-ценна характеристиката „запазената природа като цяло/досег с природата“, а едва на предпоследно място оценяват „условието за спорт“

Проектът се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

проект: „Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси“

+359 885989593, Sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

(графика 9, стр. 48 от доклада) като „най-ценно“. Изрично заключение на доклада е „Решенията за осигуряване на достъп до планината, които се определят като подходящи са свързани с поддържане и възстановяване на вече съществуващото. Подобрения и разширения са възможни, но в рамките на вече изграденото. Този тип подход за решаване на проблемите на парка е доминиращ. Драстични решения не биха срещнали одобрение.“ (стр. 6). Цитираните в проектоплана данни за цел на посещение на парк Витоша са посочени и в доклада от социологическото проучване - основните цели на посещение са: **туристическите походи (66%)**, пикник (54 %), организирани масови мероприятия 8,7%, **ски туризъм (8,6%)**, и други по-рядко посочвани цели. Най-слабо посещавана е Витоша през зимата (37,6%), а най-много – през лятото (82,4%) - данни от доклада от изследването, цитирани и на стр. 305 от проектоплана. В презентацията «РАБОТНА СРЕЩА ЗА ОБСЪЖДАНЕ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ РАЗДЕЛ „КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА" (Т. 1.16 - Т. 1.20) - ТРЕТИ МОДУЛ» от страницата на изпълнителя на проектоплана виждаме, че макар и пропуснато от предлагания текст на план за управление, има данни, че «Визията Витоша да се превърне в модерен спортен и туристически център има малко поддръжници (17%)» - стр. 23 от презентацията. При така категорично формулираните приоритети за опазване на природата и категоричен превес на обществената нужда паркът да осигурява възможности за летен пешеходен туризъм и малък дял на посетителите, практикуващи на зимен и ски туризъм, настояваме режимите и забраните в плана за управление да бъдат съобразени с тези данни.

3.2. Основната цел на проекто-плана изглежда е изграждането на нов ски курорт е, видно от:

3.2.1. обособяването на огромна зона за изграждане на сгради и спортни съоръжения, която има площ 4000 ха, докато съществуващото застрояване е 70 ха. Настояваме тази зона да включва само и единствено съществуващите сгради и съоръжения;

3.2.2. В тази зона проекто-планът предвижда като приоритетна дейност изработването на специализиран застроителен план, какъвто през 2008 г. бе лансиран за новата ски зона над х. Алеко. В тази връзка настояваме това определение да отпадне, защото за част от съществуващото строителство има одобрен ПУП и ЗУТ забранява изработването на нов ПУП върху ПУП, който вече е реализиран и второ – ПУП на 4000 ха с хиляди различни собственици е невъзможен да се процедира, доколкото законът изисква съгласието на всеки един от тях.

3.2.3. проекто-планът премахва всички досегашни забрани за промяна на предназначението на имотите, както и премахва забраните за ново строителство с изключение на вили, хотели и промишлени предприятия, с което се отваря вратата за всякакви други видове строежи, вкл. ски лифтове, ски писти, резервоари за изкуствен сняг, нови пътища и паркинги. Настояваме досегашните забрани да се запазят, още повече, че самият проектоплан установява неизползване на стотици сгради и голяма част от сега съществуващите зони за ски-спорт.

В заключение, считаме, че в този вид проектът не гарантира бъдещо опазване на природата на Витоша и опазване на обществения интерес, заявен като съхраняване на условия за приоритетно летен пешеходен туризъм. Настояваме ДПП Витоша като възложител да върне проекта за доработка, съобразно гореизброените коментари, като преработеният проект бъде подложен на подобрен процес на обществено консултиране.

29 септември 2015 г.

Гр. София

Вера Стаевска

Ръководител проект „Зелени закони“

Председател а УС на Сдружение за изследователски практики